

TANTÁRGYI TEMATIKA
Közigazgatási jog 1. (Szervezeti jog)
2017/2018. tanév őszi szemeszter levelező tagozat

Tantárgy neve	Közigazgatási jog (Közigazgatástudományi alapok; Szervezeti jog1.)
Neptun kódja:	JL4:KIG (1):SZJ
Képzés, tagozat:	osztatlan jogász mester – levelező tagozat
Tantárgy kredit száma:	6 kredit
Tantárgyfelelős:	Dr. Fazekas Marianna habil. egyetemi docens
Számonkérési forma:	írásbeli kollokvium
Erős előfeltétel:	JL4: AJ (1)
Kapcsolódik-e hozzá gyakorlat/szeminárium?	nem
Előadások ideje, helye: szombat 8-12.20; VII. tanterem	
Előadások tematikája	
1. hét: szept. 16. 8-10.00 10.20-12.20	Programismertetés. Követelmények, tananyag ismertetése. A közigazgatás meghatározása(i) a különböző tudományágakban A közigazgatás fogalmi megközelítései. A közigazgatás helye az állami szervek rendszerében; (Nagy Marianna) A közigazgatás rendeltetése (funkciói); feladatai. A közigazgatási tevékenységfajták fogalma, osztályozása, jellemzői (Nagy Marianna)
2. hét: szept. 30. 8-10.00 10.20-12.20	A közigazgatási szerv. A közigazgatási szervezetrendszer felépítésének elvei. A közigazgatás alrendszerei (Fazekas M.) Irányítás, felügyelet, ellenőrzés a közigazgatás rendszerében (Nagy M.)
3. hét: okt. 14. 8-10.00 10.20-12.20	Az államigazgatás központi szervei I. (Kormány) (Fazekas János) Az államigazgatás központi szervei II. (Minisztériumok, kormányhivatalok, központi hivatalok) (Fazekas János)
4. hét: okt. 28. 8-10.00 10.20-12.20	A közigazgatás területi beosztása. (Nagy Marianna) Az államigazgatás központi szervei III. (autonóm jogállású államigazgatási szervek) (Fazekas János)
5. hét: nov. 11. 8-10.00 10.20-12.20	Területi államigazgatási szervek (Hoffman István) Helyi önkormányzatok I. (Önkormányzati szintek; feladatok, helyi közügy; szervezet; társulási jog; európai kitekintés) (Hoffman István)
6. hét: nov. 25. 8-11.00 11.20-12.20	Helyi önkormányzatok II. (Rendeletalkotás, állami felügyelet, gazdálkodás, alapjogok védelme) (Hoffmann István) Kötelező zárthelyi dolgozat (Fazekas M., Hoffman., PhD hallgató)
7. hét: dec. 9. 8-9.20 9.40-12.20	Köztisztviselői önkormányzatok (Fazekas Marianna) Közszolgálat (Fazekas János)
Tananyag:	1. Közigazgatási jog Általános rész I. Eötvös Kiadó 2017. (hatályosított kiadás) 2. A vizsgakövetelményekben megjelölt kötelező jogszabályok 3. Előadásokon elhangzottak
Kötelező és ajánlott irodalom:	A vizsgakövetelményekben az egyes tételcsoportoknál feltüntetve.

Vizsgakövetelmények

I. A közigazgatás fogalmi kérdései. A közigazgatás az államszervezetben

1. A közigazgatás, mint igazgatás
2. A közigazgatás, mint elkülönült állami tevékenység fogalmi ismérvei, sajátosságai
3. A közigazgatás alapelvei
4. Az Országgyűlés és a közigazgatási rendszer viszonya
5. A köztársasági elnök és a közigazgatási rendszer viszonya
6. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai I.: Állami Számvevőszék ellenőrzési jogai a közigazgatás intézményrendszer felett
7. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai II: A bíróság és a közigazgatási rendszerviszonya; a bíróságok közigazgatást ellenőrző szerepe
8. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai III: Az Alkotmánybíróság szerepe a közigazgatás alkotmányosságának biztosításában;
9. A közigazgatás törvényes működésének külső szervezeti biztosítékai IV: Az alapvető jogok biztosa és a közigazgatási rendszer; Az ügyészség és a közigazgatási rendszer viszonya
10. A közigazgatás funkciói, feladatai
11. A közigazgatás közhatalmi tevékenységei: a közigazgatási jogalkotás és a hatósági jogalkalmazás
12. A közigazgatás hierarchikus igazgatási tevékenysége
13. Az állami, önkormányzati vagyonnal gazdálkodó szolgáltató és gazdálkodó szervezetek igazgatása; A közigazgatási szervek nem hatalmi viszonyon alapuló tevékenységei

Tananyag: Közigazgatási jog Általános rész I. Tankönyv Eötvös Kiadó 2015 (2. átdolgozott kiadás; a továbbiakban: **Tankönyv**) I. rész I-IV. fejezet

Jogszabályok: Alaptörvény: Az állam 1-47. cikk; 2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről: I. és III. fejezet (5. kérdés); 2011. évi tv. CXI. tv. az alapvető jogok biztosáról I. és III. fejezet. (9. kérdés); 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről IV. fejezet (9. kérdés)

Ajánlott irodalom: Közigazgatástudományi antológia I-II. Unió Bp. 2002; különösen: M. WEBER: Az uralom szociológiája II. kötet 33-58.; Renate MAYNTZ: A közigazgatás kialakulása II. kötet 95-105.; H. FAYOL: Az igazgatás fogalmának meghatározása I. kötet 171-173.; A igazgatás elvei és elemei I. kötet 175-184.; Dwight WALDO: Mi a közigazgatás? I. kötet 129-140.

II. A közigazgatási szerv. A közigazgatási szervezetrendszer

14. A közigazgatási szerv fogalma, elhatárolása más közjogi szervtípusoktól, illetőleg a közfeladatokat megvalósító munkaszervezetektől
15. Önálló és nem önálló közigazgatási szervek. A közigazgatási szervek jogképessége(i). A közigazgatási szervek osztályozása, főbb típusai
16. Szervezetalakítási jog a közigazgatásban. A közigazgatási szervek létrehozása és megszüntetése;
17. A közigazgatási szervek belső felépítésének szervezéstudományi elvei; a belső felépítés típusai
18. A közigazgatás szervezeti rendszer fogalma; a tagolását meghatározó tényezők. A közigazgatási szervezetrendszer felépítésének elvei
19. A közigazgatás államigazgatási és önkormányzati igazgatási alrendszerének általános jellemzői

Tananyag: Tankönyv II. rész V-VI. fejezet

Ajánlott irodalom: FAZEKAS Marianna: A köztisztviselők jogi szabályozásának egyes kérdései Rejtjel, Bp. 2008, III. rész I. fejezet 2. pont: A közjog alanyai vagy a közjogi személyek, különösen 162-168.; BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei. Rejtjel 2003: 1.4. 60-90.; 3.5. Az államigazgatási alrendszer, államigazgatási szervek 289-302.; 3.6. A területi önkormányzatok 303-351. Közigazgatástudományi antológia I-II. Unió Bp. 2002: H. A. SIMON: Döntés és ügyviteli szervezés I. kötet 53-62.; Tény- és értékelemek a döntésnél I. kötet 63-72.; Luther GULICK: Megjegyzések a szervezetelmélettről I. kötet 87-96.

III. Irányítás, felügyelet és ellenőrzés

20. Az irányítás fogalma (az irányítás szervezéstudományi, szociológiai és jogi fogalma);
21. Az irányítási jogviszony a közigazgatási rendszerben (alanya, tárgya; tartalma; keletkezése, megszűnése)
22. Az irányítási jogosítványok megosztása. Az irányítás fajtái: közvetlen és közvetett irányítás szervei és szakmai irányítás; hierarchikus és hierarchián kívüli irányítás)
23. A hierarchikus felügyelet, mint a hierarchikus irányítás része. Az irányítás és a hierarchikus felügyelet a jogi szabályozásban
24. Autonómiával rendelkező szervezetek feletti törvényességi felügyelet a közigazgatási rendszerben
25. Az ellenőrzés fogalma, ellenőrzési cselekmények. Az ellenőrzés fajtái a közigazgatási rendszerben

Tananyag: Tankönyv II. rész VII. fejezet

Jogszabályok: 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról 2-4.§;

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról II. fejezet 7. cím

Ajánlott irodalom: MADARÁSZ Tibor: Városigazgatás és urbanizáció KJK 1971. 337-348.; IVANCSICS Imre: Az irányítás és felügyelet jogtudományi problémái. In: A magyar közigazgatás korszerűsítésének elvi és gyakorlati problémái. Bp. 1996.; BÉRCZESI Ferenc - IVANCSICS Imre: A felügyeleti ellenőrzés. Magyar Közigazgatás 2003/2.; ZSUFFA István: A közigazgatási szervek irányítása és felügyelete. Magyar Közigazgatás 2004/7.; KALTENBACH Jenő: Elméleti problémák az irányítás fogalma köréből Állam és Igazgatás 1984/7.; KALTENBACH Jenő: A felügyeleti tevékenység fogalma, fajtái, gyakorlásának eszközei. Ellenőrzés a közigazgatás rendszerében. In: Magyar közigazgatási jog Általános rész (szerk.: FAZEKAS M.-FICZERE L.) Osiris Bp. 2006. 248-260.

IV. Az államigazgatás központi szervei

26. A kormányzati rendszer fogalma. Kormányzati rendszerek (USA és az európai modellek)
27. A kormány feladatköre és felelőssége
28. A kormány szervezete
29. A kormány normaalkotó tevékenysége (kormányrendelet; kormányhatározat)
30. A kormány működése (döntéshozatal, közigazgatási egyeztetés, kormányülés)
31. A kormány jogosítványai az államigazgatási szervezetrendszer irányításában
32. A kormány jogosítványai az önkormányzatokkal szemben (szabályozás; törvényességi felügyelet irányítása);
33. A kormány munkáját segítő szervek I.: kabinetek, kormánybizottságok, kormánybiztos stb.;
34. A kormány munkáját segítő szervek II.: a Miniszterelnökség kormányzati összehangoló feladat- és hatásköre
35. A minisztérium jogi helyzete, szervezeti struktúrája
36. A miniszter feladat- és hatásköre. A kormány tagjainak normaalkotó tevékenysége
37. A nem minisztériumi jogállású központi államigazgatási szervek I.: A kormányhivatalok.
38. A nem minisztériumi jogállású központi államigazgatási szervek II.: A központi hivatalok
39. Az autonóm jogállású központi államigazgatási szervek (Gazdasági Versenyhivatal, Közbeszerzési Hatóság; Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, Egyenlő Bánásmód Hatóság, Nemzeti Választási Iroda)
40. A szabályozó hatóságok elméleti jellemzői. Önálló szabályozó szervek az Alaptörvényben és a hatályos jogszabályokban (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság; Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal)

Tananyag: előadás; Tankönyv II. rész VIII. fejezet

Jogszabályok: Alaptörvény (1-47. cikk);

2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról

2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról

1144/2010. (VII.7.) Korm. hat. a kormány ügyrendjéről

152/2014. (VI.6.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről: II. fejezet: a kormányzati koordináció

Ajánlott jogszabályok:

1742/2014. (XII.15.) Korm. hat. az Európai Unió döntéshozatali tevékenységében való kormányzati részvétel összehangolásáról és az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságról 1996. évi LVII. tv. VII. fej. (csak a Gazdasági Versenyhivatal jogi státuszára, működésére vonatkozó szabályok); 2015. évi CXLIII. törvény XXIII-XXIV. fejezet (Közbeszerzési Hatóság, Közbeszerzési Döntőbizottság); 2003. évi CXXV. törvény V/A. fejezet (Egyenlő Bánásmód Hatóság); 2011. évi CXII. törvény az információk önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság); 2013. évi XXXVI. törvény III. fejezet (Nemzeti Választási Iroda); 2010. évi CLXXXV. tv. IV. rész I-III. fejezetek (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság); 2013. évi XXII. törvény a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról

Ajánlott irodalom:

MÜLLER György: Kormányról kormányra a rendszerváltás utáni Magyarországon, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Bp. 2008 II. és III. rész; Az Alaptörvény utáni kormányzati viszonyokról Közjogi Szemle, 2011. vol. 4. no. 2. 28-32.; Magyar kormányzati viszonyok Dialóg Campus Budapest-Pécs 2011.

SÁRKÓZY Tamás: Magyarország kormányzása 1978-2012 - A szoft diktatúra kormányzásától az újkapitalista konfliktikus demokrácia kormányzásán át a fülkeforradalom vezérdemokráciájának kormányzásáig. Park Könyvkiadó Bp. 2012

STUMPF István: A Kormány alkotmányos jogállása. Új Magyar Közigazgatás 2015/2.

FRANCZEL Richárd: A nyugati mintaországok miniszterelnöki intézményei Pro Publico Bono Magyar Közigazgatás 2015.1. http://uni-nke.hu/uploads/media_items/ppb-2015-1bel-5589.original.pdf

FAZEKAS János: A Kormány szervezetelakítási szabadságának alkotmányos tartalma. In: Tanulmányok Berényi Sándor tiszteletére Eötvös K. Bp. 2010 59-72.; A miniszterelnök jogállásának ellentmondásai egy alkotmánybírói határozat kapcsán. Jogtudományi Közlöny, 2010. vol. 65. no. 11. 583-588.; A szabályozó hatóságok jogállásának alapkérdéseiről. In: Jogi Tanulmányok [az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának időszaki kiadványa] 2005. 123-154.; Szabályozó hatóságok és önálló szabályozó szervek Magyarországon. In: Új generáció a közigazgatástudományok művelésében Posztdoktori Konferencia tanulmánykötet 2013.

http://www.ajk.elte.hu/file/Uj_generacio_konf_kotet_2013.pdf 103-114.; Az önálló szabályozó szervek rendeletalkotó tevékenysége Magyarországon. Új Magyar Közigazgatás 2015/2.

FORGÁCS Anna: Az ügynökségek jogalkotási hatásköre az Amerikai Egyesült Államokban. Jogtudományi Közlöny 2014/12. 569-578.

BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei Rejtjel 2003. 3.5. különösen 297-302.;

Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása (Összehasonlító közigazgatás) szerk.: SZAMEL K.-BALÁZS I.- GAJDUSCHEK Gy.-KOI Gy. Complex Könyvkiadó 2011.

V. Területi beosztás

41. A közigazgatási területi beosztása. A területbeosztást szabályozó normák. Általános és speciális területbeosztás
42. Területszervezési hatáskörök megoszlása
43. A községgé nyilvánítás feltételei és eljárási szabályai
44. A várossá nyilvánítás
45. A fővárosi területbeosztás

Tananyag: előadás; Tankönyv X. fejezet 7. pont

Jogszabályok: Alaptörvény

2011. évi CLXXXIX. tv Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.) V. fejezet; 321/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a területszervezési eljárásról

Ajánlott jogszabály és irodalom:

1994. évi XLIII. törvény Budapest főváros közigazgatási területéről és kerületi beosztásáról

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata

HVG-Orac 2017. (3. kiadás, a továbbiakban: **Mötv. kommentár**) V. fejezet

VI. Az államigazgatás területi szervei

46. A területi államigazgatási szervek fajtái. A területi államigazgatási szervek által ellátott feladatcsoportok és tevékenységfajták
47. A fővárosi és megyei kormányhivatalok I.: a hivatal vezetése, szervezeti felépítése; irányítása
48. A fővárosi és megyei kormányhivatalok II.: a kormányhivatal feladatcsoportjai: törvényességi felügyelet; területi koordináció; hatósági jogalkalmazás. A kormányhivatalok működési területe
49. A fővárosi és megyei kormányhivatalok területi szervei: a kerületi és a járási hivatalok (szervezet, feladatcsoportok)
50. A megyei kormányhivatalokba nem integrált egyéb területi államigazgatási szervek jogállása, feladatai (egyéb hatóságok; atipikus szervek; rendvédelmi és honvédelmi igazgatási szervek)

Tananyag;; Tankönyv II. rész IX. fejezet; előadás

Jogszabályok: 2010. évi CXXVI. törvény a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvényt módosításokról;
66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról

Ajánlott irodalom:

SZABÓ Gábor: A dekoncentráció helye és szerepe a magyar közigazgatásban. Magyar Közigazgatás 1995/7-8.; SZIGETI Ernő: Az állami közigazgatás területi szervezetrendszeri térszerkezetének változásai Közigazgatási Szemle, 2008. no. 2, 43-55.; BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei Rejtjel 2003. 3.5. Az államigazgatási alrendszer, államigazgatási szervek 289-302.; SZAKOS Judit: Az államigazgatás középszintjének főbb strukturális változásai 2011 óta; Debreceni Jogi Műhely, 2012. vol. 9. no. 2.; BARTA Attila: Területi államigazgatás Magyarországon. Gondolat Kiadó Bp. 2013.
Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása (Összehasonlító közigazgatás) szerk.: SZAMEL K.- BALÁZS I. - GAJDUSCHEK GY.- KOI GY. Complex Könyvkiadó 2011;

VII. A helyi önkormányzati igazgatás

51. A helyi önkormányzatok főbb modelljei: a helyi önkormányzás és a helyi igazgatás.
52. A helyi önkormányzás európai standardjai: a Helyi Önkormányzatok Európai Kartája
53. Az önkormányzatok feladatok meghatározásának főbb modelljei: az enumerációs (ultra vires) elvet követő szabályozás; a helyi közügy generálklauzulája
54. A helyi önkormányzatok típusai a szintenkénti tagozódás szerint; a helyi önkormányzatok szintjei és fajtái a magyar önkormányzati szabályozásban
55. Önkormányzati feladatok szabályozása: a helyi közügy fogalma. Kötelező és fakultatív önkormányzati feladatok megkülönböztetése; a községi, a városi, a járási jogú városi és a megyei jogú városi önkormányzati feladatok eltérései a Mötv-ben
56. Az önkormányzatokra ruházott államigazgatási feladatok (címzettek, jogforrások, feladat-és hatáskörök)
57. A fővárosi önkormányzati igazgatás sajátosságai
58. A megyei önkormányzatok feladata, hatásköre, igazgatási szervezete
59. Az önkormányzatok döntései: rendelet, határozat
60. A helyi önkormányzatok testületi szervei – a testületi szervek tipizálása, a képviselőtestület, a bizottságok, a részönkormányzati testületek;
61. Az önkormányzati adminisztráció vezetésének főbb típusai
62. A polgármester (főpolgármester) és az alpolgármester(ek) /főpolgármester helyettes(ek)/ feladat-és hatáskörei a magyar szabályozásban
63. A jegyző (fővárosi, megyei főjegyző) és az aljegyző jogi helyzete, megbízatása, feladata, hatásköre a magyar szabályozásban
64. Az önkormányzati (polgármesteri) hivatal irányítása és vezetése, feladatai
65. Az önkormányzati társulások és szerepük a közigazgatásban – az eltérő településméretből adódó problémák kezelése a különböző önkormányzati rendszerekben

66. Önkormányzati társulások a magyar szabályozásban. A közös hivatal
67. Az önkormányzati tulajdon: vagyonelemek; az önkormányzati vagyon, mint a nemzeti vagyon része; az önkormányzati vagyonnal való rendelkezés
68. Az önkormányzatok gazdálkodásának főbb nemzetközi modelljei
69. Az önkormányzatok gazdálkodása a magyar szabályozásban: bevételek, önkormányzati költségvetés; a feladatok ellátásának módjai
70. Az önkormányzatok feletti állami felügyelet elméleti kérdései és főbb modelljei Európában
71. Az Országgyűlés, a köztársasági elnök feladata, hatásköre az önkormányzatokkal kapcsolatban
72. A Kormány, az önkormányzatokért felelős miniszter, az önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter és a szakminiszterek feladata, hatásköre az önkormányzatokkal szemben
73. Az önkormányzatok feletti törvényességi felügyelet az Alaptörvény és a Mötv. szerint: a megyei, fővárosi kormányhivatalok törvényességi felügyeleti jogai
74. A bíróságok és az Alkotmánybíróság jogai az önkormányzatok feletti állami felügyelet gyakorlásában

Tananyag: előadás, Tankönyv II. rész X. fejezet

Jogszabályok: Alaptörvény 31-35. cikkek; 1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről; 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)

Ajánlott jogszabályok: 1990. évi C. tv. a helyi adókról; az 1996. évi XXV. tv. a helyi önkormányzatok adósságrendezi eljárásáról; 2014. évi LXXV. törvény az európai területi társulásról; 2011. évi CLI. törvény az Alkotmánybíróságról 37.§; 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról; 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról XXV. fejezet

Ajánlott irodalom: PÁLNÉ KOVÁCS Ilona: A hatalom térbeli megosztásának örökzöld dilemmái. In: Bihari Ottó- emlékkönyv. 2001. 293-304.; BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei: 3.6. A területi önkormányzatok 303-351.o, Rejtjel 2003.; MOURITZEN, Poul Erik - SVARA, James H.: Leadership at the Apex. Politicians and Administrators in Western Local Governments. Pittsburgh, University of Pittsburgh Press, 2002

VITAANYAG a helyi önkormányzati rendszer továbbfejlesztésének irányairól (ÖTM) Közigazgatási Szemle 2007/1.

HOFFMAN István: Önkormányzati közszolgáltatások szervezése és igazgatása Eötvös Kiadó 2009;

A helyi önkormányzatok feladat- és hatásköri korlátainak értelmezése egyes államok közjogi szabályozásában Jogtudományi Közlöny 2011/5. 278-290.; Az önként átvállalt (alternatív) feladatok szerepe a magyar önkormányzati rendszerben. Közjogi Szemle 2011/2. 37-44.; Modellváltás előtt a magyar települési önkormányzatok igazgatási szervezetrendszerének vezetésében – nemzetközi kitekintéssel Közjogi Szemle 2011/4. 12-21.; Hoffman István - Veres Enikő: Testületi vezetés az önkormányzatokban Új Magyar Közigazgatás 2011/10.; A helyi önkormányzati normakontroll alakulása a tervezetek nyomán. Közjogi Szemle. - 9. évf. 4. sz. (2016.) 26-32.; A helyi önkormányzatok és szerveik (tisztségviselőik) által ellátott feladatok főbb kérdései. Magyar Jog. - 64. évf. 4. sz. (2017.) 216-224.

VIGVÁRI András: Önkormányzati pénzügyek – hazai kihívások és nemzetközi példák 2011. december www.asz.hu (Aszcut., tanulmányok);

KALTENBACH Jenő: Az önkormányzati felügyelet. Szeged, Universum Kiadó, 1991.

KAHL, Wolfgang: Die Staatsaufsicht. Tübingen, Mohr-Siebeck, 2000.

Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása (Összehasonlító közigazgatás) szerk.: Szamel K.- Balázs I.- Gajdusчек Gy.- Koi Gy. Complex Környvkiadó 2011.

Mötv. kommentár

VIII. A köztestületek

75. A köztestületi önkormányzatok alapvető ismérvei, szabályozásuk a magyar jogban; A köztestületi önkormányzatok fajtái
76. A köztestületi önkormányzatok tagsága, a tagsági viszony jogi tartalma
77. A köztestületek által végzett feladatok; közhatalmi jogkörük
78. A köztestületek önkormányzati jogai

79. A köztisztviselési önkormányzatok szervezeti struktúrája köztisztviselési önkormányzatok szervezeti struktúrája (választás, testületek, elnök, végrehajtó közigazgatási szervek, a belső demokrácia garanciái, a tagok bírói jogvédelme)
80. A köztisztviselési önkormányzatok feletti állami felügyelet

Tananyag: előadás;

Jogszabály: 2006. évi LXV. törvény az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról (köztisztviselés 8/A.§); 2017. évi I. törvény XXIV. fejezet

Ajánlott irodalom: FAZEKAS Marianna: A köztisztviselésről I-II. Magyar Közigazgatás 1993/3.,4.sz.; A köztisztviselés szabályozásának egyes kérdései Rejtjel Kiadó 2008. 11-99.; Karok és rendek. (Néhány gondolat a köztisztviselésre vonatkozó szabályozás új fejleményeiről) In: Patyi András, Lapsánszky András (szerk.): Rendszerváltás, demokrácia és államreform az elmúlt 25 évben: Ünnepi kötet Verebélyi Imre 70. születésnapja tiszteletére. 627 p. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2014. 137-145.

BERÉNYI Sándor: Az európai közigazgatási rendszerek intézményei: 3.7.6. Közalapítványok, alapok 391-395., 3.8. Köztisztviselési önkormányzatok 396-403., Rejtjel 2003.;

Ajánlott jogszabályok: az 1994. évi XL.tv. a Magyar Tudományos Akadémiáról; az 1991. évi XLI. tv. a közjegyzőkről, a 2017. évi LXXVIII. tv. az ügyvédi tevékenységről, az 1999. évi CXXI. tv. a gazdasági kamarákról;

IX. A közigazgatás személyzete

81. A zárt és nyílt személyzeti rendszerek a világ országaiban
82. A közszolgálat személyzeti rendszereinek jogi szabályozása Magyarországon
83. A közszolgálati tisztviselői jogviszony keletkezése és megszűnése, feltételrendszere
84. A közszolgálati tisztviselők jogai és kötelezettségei, jogi felelősségük
85. Az utasításoknak való engedelmségi kötelezettség
86. Az összeférhetetlenség a közszolgálati jogban

Tananyag: előadás; Tankönyv: III. rész XI. fejezet

Ajánlott jogszabály: 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről; 2016. évi LII. törvény az állami tisztviselőkről

Ajánlott irodalom: LŐRINCZ Lajos: A közigazgatás alapintézményei HVG-Orac 2010 (2011) V. rész; JÓZSA Zoltán: A közszolgálat helyzete Európában: reformok, jövőképek = Forum. Acta juridica et politica. évf. 1. sz, 2012. 135-148.

GAJDUSCHEK György: Átpolitizált közszolgálat. A személyzeti hatáskörök telepítése a magyar közszolgálat jogi szabályozásában Állam- és Jogtudomány, 2012. vol. 53. no. 1, 3-27.; GYÖRGY István: Alkotmányos közszolgálat. In: Ünnepi tanulmányok Rácz Attila 75. születésnapja tiszteletére, 2013. 201-214.;

Az Európai Unió tagállamainak közigazgatása (Összehasonlító közigazgatás) szerk.: SZAMEL K.- BALÁZS I.- GAJDUSCHEK GY.- KOI GY. Complex Könyvkiadó 2011